

AN'ANAVIY MUSIQA IJROCHILIGI VOSITASIDA YOSH AVLODNI MILLIY QADRIYATLARGA HURMAT RUHIDA TARBIYALASH

O.Tilloxo'jayev

Qo'qon davlat universiteti Musiqa nazariyasi kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada an'anaviy musiqa ijrochiligining yosh avlodni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashdagi o'rni, pedagogik imkoniyatlari va tarbiyaviy ahamiyati yoritilgan. An'anaviy ijrochilik san'atining tarixiy-madaniy ildizlari, ustoz-shogird an'analari, milliy cholg'ular, maqom va xalq musiqasi namunalarining yoshlarning ma'naviy dunyosi, estetik qarashlari hamda milliy madaniy merosga munosabatini shakllantirishdagi imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, an'anaviy musiqa ijrochiligini zamonaviy ta'lim jarayoniga integratsiyalash, ijodiy-amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish, musiqiy merosni o'rganishda interaktiv metodlardan foydalanish va yoshlarning milliy qadriyatlarga ongli munosabatini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik yondashuvlar asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: an'anaviy musiqa ijrochiligi, milliy qadriyatlar, yosh avlod, ma'naviy tarbiya, estetik tarbiya, ustoz-shogird an'anasi, milliy cholg'ular, maqom san'ati, musiqiy meros, madaniy xotira, ijrochilik madaniyati.

KIRISH

Bugungi globallashuv jarayonida milliy madaniyat va ma'naviy merosni asrab-avaylash, uni yosh avlod ongiga singdirish hamda zamonaviy ta'lim tizimi bilan uyg'unlashtirish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, turli madaniy oqimlarning keng tarqalishi va yoshlarning musiqiy dunyoqarashiga ta'sir etuvchi omillarning ko'payishi milliy san'at namunalarini chuqur o'rganish zaruratini kuchaytirmoqda. Ayniqsa, an'anaviy musiqa ijrochiligi xalqning tarixiy xotirasi, ma'naviy tajribasi, estetik tafakkuri va milliy o'ziga xosligini mujassam etgan bebaho madaniy meros sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. O'zbek xalqining ko'p asrlik musiqa madaniyati xalq qo'shiqlari, maqom san'ati, dostonchilik, baxshichilik, ashulachilik, cholg'u ijrochiligi va turli mahalliy ijrochilik maktablari orqali shakllangan. Ushbu san'at turlari xalqning turmush tarzi, urf-odatlar, marosimlari, ijtimoiy munosabatlari va ma'naviy qarashlari bilan uzviy bog'liqdir. An'anaviy musiqa ijrochiligi insonni nafaqat badiiy zavq olishga, balki musiqiy asar mazmunida ifodalangan hayotiy tajriba, insoniy fazilatlar va milliy qadriyatlarni anglashga ham yo'naltiradi. Yosh avlodni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash jarayoni shaxsning o'z xalqining madaniy merosini bilishi, uning tarixiy va badiiy ahamiyatini tushunishi, milliy san'at namunalari bilan ma'naviy aloqada bo'lishi

hamda ularni kelajak avlodlarga yetkazishga mas’uliyat bilan yondashishini nazarda tutadi. Bu jarayonda an’anaviy musiqa ijrochiligi o’ziga xos tarbiyaviy vosita bo’lib xizmat qiladi. Chunki musiqa insonning hissiy olamiga bevosita ta’sir ko’rsatib, unda estetik kechinmalar, ma’naviy mushohada va madaniy mansublik tuyg’usini shakllantirish imkoniyatiga ega. Shu nuqtayi nazardan, an’anaviy musiqa ijrochiligini ta’lim va tarbiya jarayonida tizimli qo’llash, uni nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy ijrochilik faoliyati orqali o’zlashtirish, yoshlarning milliy merosga nisbatan qiziqishi va hurmatini kuchaytirishga xizmat qiluvchi metodik yondashuvlarni ishlab chiqish muhim ilmiy-pedagogik ahamiyatga ega. An’anaviy musiqa ijrochiligi xalqning tarixiy taraqqiyoti davomida shakllangan badiiy tajribani saqlash va avlodlarga yetkazishning muhim shaklidir. Uning mazmunida xalqning dunyoqarashi, axloqiy me’yorlari, ijtimoiy munosabatlari, tabiatga va inson hayotiga munosabati o’z ifodasini topadi. Shu sababli an’anaviy musiqa namunalarini o’rganish yoshlarning milliy madaniyat haqidagi tasavvurlarini kengaytirish bilan birga, ularni xalqning ma’naviy hayoti bilan tanishtirish imkonini ham beradi. O’zbek an’anaviy musiqa madaniyatining muhim yo’nalishlaridan biri bo’lgan maqom san’ati yuksak badiiy tafakkur, murakkab musiqiy tuzilish va chuqur falsafiy mazmun bilan ajralib turadi. Shashmaqom, xorazm maqomlari hamda farg’ona–toshkent maqom yo’llari xalqimizning ko’p asrlik musiqiy tafakkuri va ijrochilik tajribasini o’zida mujassam etgan. Ushbu merosni yosh avlodga o’rgatish jarayonida maqomlarning musiqiy xususiyatlarini tushuntirish bilan birga, ularning tarixiy shakllanishi, ijro an’analari, badiiy ifoda vositalari va madaniy ahamiyatini ochib berish lozim. Xalq qo’shiqlari ham yoshlarni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashning muhim vositalaridan biridir. Mehnat, marosim, mavsumiy, lirik va bolalar folkloriga mansub qo’shiqlar xalqning kundalik hayoti, mehnatsevarligi, oilaviy munosabatlari, mehr-oqibat, sadoqat va insoniylik haqidagi qarashlarini aks ettiradi. Masalan, alla qo’shiqlarida mehr va g’amxo’rlik, mehnat qo’shiqlarida hamjihatlik va mehnatsevarlik, marosim qo’shiqlarida esa jamoaviylik va urf-odatlariga hurmat kabi tushunchalar badiiy ifodasini topadi.

An’anaviy cholg’u ijrochiligi ham milliy qadriyatlarni anglashda alohida o’rin tutadi. Dutor, tanbur, rubob, gijjak, nay, doira va boshqa milliy cholg’ularning ovoz imkoniyatlari, ijro usullari va musiqiy ifoda xususiyatlarini o’rganish yoshlarning milliy san’atga bo’lgan qiziqishini oshiradi. Cholg’u ijrochiligi jarayonida o’quvchi musiqiy ko’nikmalar bilan bir qatorda, ijro intizomi, sabr-toqat, diqqat, mas’uliyat va ijodiy izlanish kabi sifatarni ham rivojlantiradi. An’anaviy musiqa ijrochiligining tarbiyaviy imkoniyati uning xalq hayoti bilan uzviy bog’liqligida namoyon bo’ladi. Musiqiy merosni o’rganish orqali yoshlar o’z xalqining madaniy tajribasini angelaydi, milliy san’atning tarixiy ahamiyatini tushunadi va uni asrab-avaylashga nisbatan shaxsiy mas’uliyatni his eta boshlaydi. O’zbek an’anaviy musiqa ijrochiligi tarixida ustoz-shogird an’anasi muhim o’rin egallaydi. Ushbu an’ana musiqiy bilim va ijrochilik mahoratini avloddan-avlodga yetkazish bilan birga, ijrochining ma’naviy qiyofasi, odobi, kasbiy mas’uliyati va san’atga munosabatini shakllantirishga ham xizmat qiladi. Ustoz-shogird munosabatlari an’anaviy ta’limning o’ziga xos pedagogik shakli bo’lib, unda bilim va ko’nikmalar bevosita

amaliy faoliyat jarayonida o‘zlashtiriladi. Shogird ustozning ijrosini kuzatadi, musiqiy namunalarni tinglaydi, ijro usullarini takrorlaydi va bosqichma-bosqich mustaqil ijro darajasiga ko‘tariladi. Bunday jarayonda taqlid, kuzatish, takrorlash, tahlil qilish va ijodiy talqin qilish o‘zaro uyg‘unlashadi. Ustoz-shogird an‘anasining tarbiyaviy mohiyati shundaki, unda ijrochilik mahorati bilan bir qatorda, ustozga hurmat, o‘zaro ishonch, mas’uliyat, mehnatsevarlik, kamtarlik va san‘atga sadoqat kabi fazilatlar ham shakllanadi. Shogird ustozning ijro uslubini o‘rganish jarayonida uning san‘atga munosabati, kasbiy madaniyati va ijodiy qarashlaridan ham saboq oladi. Bu esa an‘anaviy musiqa ijrochiligini nafaqat badiiy ta’lim, balki shaxs tarbiyasining samarali vositasiga aylantiradi. Zamonaviy musiqa ta’limida ustoz-shogird an‘anasining mazmunini saqlagan holda uni yangi pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish mumkin. Masalan, tajribali ijrochilar bilan mahorat darslari, ijodiy uchrashuvlar, jonli ijro namoyishlari va amaliy mashg‘ulotlar tashkil etish yoshlarning milliy san‘atga bevosita daxldorlik hissini kuchaytiradi. Shuningdek, ustoz ijrosini audio va video yozuvlar orqali tahlil qilish, turli ijro talqinlarini qiyoslash hamda o‘quvchining mustaqil ijodiy izlanishini rag‘batlantirish ushbu an‘ananing zamonaviy ta’limdagi imkoniyatlarini kengaytiradi. An‘anaviy musiqa ijrochiligi yoshlarning ma’naviy-axloqiy tarbiyasiga ta’sir ko‘rsatuvchi ko‘p qirrali pedagogik vosita hisoblanadi. Musiqiy asarlarning mazmuni, ijro jarayonidagi o‘zaro munosabatlar, jamoaviy faoliyat va badiiy ifoda imkoniyatlari yoshlarning axloqiy qarashlari hamda ijtimoiy xulq-atvorini shakllantirish uchun muayyan sharoit yaratadi. Bunda musiqa asarining tarbiyaviy ta’siri uning mazmunini anglash, ijro jarayonida faol ishtirok etish va olingan taassurotlarni shaxsiy tajriba bilan bog‘lash orqali namoyon bo‘ladi. An‘anaviy qo‘shiqlar va kuylar mazmunida aks etgan insoniy munosabatlar, mehr-oqibat, sadoqat, vatanparvarlik, mehnatsevarlik va hamjihatlik kabi tushunchalar yoshlarning ma’naviy dunyosini boyitadi. Masalan, xalq qo‘shiqlarini o‘rganish jarayonida qo‘shiq matnidagi badiiy timsollar, obrazlar va axloqiy g‘oyalarni muhokama qilish orqali o‘quvchilar asarning mazmunini chuqurroq anglaydilar. Bunda o‘qituvchining vazifasi tayyor axloqiy xulosalarni berish emas, balki musiqiy asar mazmuni yuzasidan mustaqil fikrlash va munosabat bildirish uchun imkoniyat yaratishdan iborat. Jamoaviy ijrochilik ham axloqiy tarbiyaning muhim tarkibiy qismidir. Ansambl va guruh bo‘lib ijro etish jarayonida yoshlar o‘zaro tinglash, bir-birining ijrosini hisobga olish, umumiy badiiy maqsadga intilish va jamoaviy natija uchun mas’uliyatni his etishni o‘rganadilar. Ayniqsa, ansambllda har bir ijrochining o‘z partiyasini aniq bajarishi, umumiy sur‘at va usulga rioya qilishi, musiqiy muvozanatni saqlashi hamkorlik madaniyatini rivojlantiradi. Bundan tashqari, an‘anaviy musiqa ijrochiligi yoshlarning sabr-toqat, qat’iyat, o‘zini boshqarish va muntazam mehnat qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Musiqiy asarni o‘zlashtirish jarayoni takroriy mashqlar, xatolarni aniqlash, ularni tuzatish va ijro sifatini bosqichma-bosqich yaxshilashni talab etadi. Bunday faoliyat davomida yoshlar mehnat natijasi muntazam izlanish va intizom bilan bog‘liqligini amaliy ravishda anglaydilar. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlarda o‘quvchilar milliy musiqa namunalari haqidagi nazariy bilimlarni

amaliy ijro, musiqiy tahlil va ijodiy faoliyat bilan bog‘laydilar. Masalan, muayyan xalq kuyini o‘rganish jarayonida uning yaratilish tarixi, janriy xususiyatlari, lad va ritmik tuzilishi, ijro uslubi hamda madaniy ahamiyati izchil o‘rganilishi mumkin. Shu bilan birga, o‘quvchilarga mazkur kuyning turli ijrochilar tomonidan ijro etilgan variantlarini tinglash va qiyoslash topshirig‘i berilishi ularning mustaqil musiqiy fikrlashini rivojlantiradi. Loyiha asosida o‘qitish usuli ham milliy musiqiy merosni o‘zlashtirishda samarali pedagogik imkoniyatlarga ega. “hududimizning an’anaviy musiqa ijrochilari”, “oilaviy musiqiy an’analar”, “milliy cholg‘ular tarixi va ijro imkoniyatlari”, “maqom ijrochiligining mahalliy maktablari” kabi loyihalar yoshlarni izlanish, kuzatish, ma’lumot to‘plash va natijalarni taqdim etishga yo‘naltiradi. Bunday loyihalar orqali o‘quvchilar mahalliy madaniy muhit bilan tanishib, o‘z hududining musiqiy merosiga nisbatan qiziqish va mas’uliyatni rivojlantiradilar. Integrativ yondashuv an’anaviy musiqa ijrochiligini boshqa fanlar bilan bog‘lashga xizmat qiladi. Musiqiy asarlarning tarixiy sharoitini o‘rganishda tarix fanidan, qo‘shiq matnlarini tahlil qilishda adabiyotdan, cholg‘ularning tovush xususiyatlarini o‘rganishda fizika va akustikadan, musiqiy merosni raqamli shaklda taqdim etishda axborot texnologiyalaridan foydalanish mumkin. Natijada milliy musiqa yoshlar tomonidan alohida san’at namunasi sifatida emas, balki xalqning tarixiy, ijtimoiy va madaniy hayoti bilan bog‘liq yaxlit hodisa sifatida idrok etiladi. Raqamli texnologiyalar an’anaviy musiqa ijrochiligini o‘rganish va targ‘ib qilishning yangi shakllarini yaratmoqda. Audio va video materiallar, elektron musiqa arxivlari, virtual ko‘rgazmalar, raqamli kutubxonalar hamda interaktiv ta’lim platformalari yoshlarning milliy musiqiy meros bilan tanishish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Shuningdek, videodarslar va virtual mahorat mashg‘ulotlari orqali milliy cholg‘ularni chalish texnikasi, ijro holati, tovush chiqarish usullari va musiqiy ifoda vositalarini o‘rganish mumkin. Bunday materiallar auditoriya mashg‘ulotlarini to‘ldiruvchi resurs sifatida qo‘llanilganda o‘quvchilarning mustaqil ta’lim olish ko‘nikmalari rivojlanadi. Innovatsion metodlar qatorida musiqiy viktorinalar, interaktiv tinglash mashqlari, ijodiy laboratoriyalar, virtual musiqiy sayohatlar va multimedia loyihalaridan foydalanish ham maqsadga muvofiq. Masalan, “musiqiy meros xaritasi” loyihasida o‘quvchilar o‘zbekistonning turli hududlariga xos ijrochilik maktablari, cholg‘ular va musiqiy janrlar haqida ma’lumotlar to‘playdilar. Ular ushbu ma’lumotlarni xarita, audioyozuv va tasvirlar bilan boyitib, elektron taqdimot yaratadilar. Bu jarayon yoshlarning musiqiy bilimlarini kengaytirish bilan birga, axborotni izlash, saralash, tahlil qilish va madaniy mazmunni ommalashtirish kompetensiyalarini ham rivojlantiradi. Biroq raqamli vositalardan foydalanishda milliy musiqa namunalarining tarixiy va ijroviy xususiyatlarini buzib talqin qilmaslik, ishonchli manbalarga tayanish, ijrochilarning mualliflik huquqi va ijro merosiga hurmat bilan yondashish muhim hisoblanadi. Shuning uchun texnologik imkoniyatlar pedagogik maqsad, ilmiy aniqlik va madaniy mas’uliyat bilan uyg‘unlashtirilishi zarur. Estetik tarbiya yoshlarning go‘zallikni idrok etishi, san’at asarlarining badiiy xususiyatlarini anglash, musiqiy obrazlarni his qilish va mustaqil estetik fikr bildirish qobiliyatlarini shakllantirishga qaratilgan. An’anaviy musiqa

ijrochiligi bu jarayon uchun keng imkoniyat yaratadi. Chunki milliy musiqa namunalari o‘zining ohangdorligi, ritmik tuzilishi, ijro uslublari, badiiy ifoda vositalari va milliy o‘ziga xosligi bilan yoshlarning estetik tajribasini boyitadi. Musiqiy asarni tinglash va ijro etish jarayonida o‘quvchilar kuy rivoji, ohang yo‘nalishi, musiqiy jumlar, dinamik o‘zgarishlar, ritmik xususiyatlar va ijrochining badiiy talqiniga e’tibor qaratadilar. Bunda musiqiy tahlil estetik idrok bilan uzviy bog‘lanadi. O‘quvchilar asarning qanday taassurot uyg‘otishini, qaysi musiqiy vositalar bu taassurotni yuzaga keltirishini va ijro talqini asar mazmuniga qanday ta’sir ko‘rsatishini anglashga o‘rganadilar. Maqom ijrochiligi yoshlarning badiiy tafakkurini rivojlantirishda alohida ahamiyatga ega. Maqom asarlarining murakkab musiqiy tuzilishi, lad asoslari, rivojlanish tamoyillari va ijro imkoniyatlari o‘quvchilardan diqqat, musiqiy xotira, tahliliy fikrlash va nozik estetik idrokni talab etadi. Maqom namunalarini o‘rganish davomida ularning badiiy mazmuni, musiqiy rivojlanishi va ijro an‘analarini tahlil qilish yoshlarning san‘at hodisalariga chuqurroq munosabatda bo‘lishiga yordam beradi. An‘anaviy ijrochilikni zamonaviy musiqiy tajribalar bilan qiyoslash ham estetik tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladi. Bunda an‘anaviy asarning asl ijrosi va uning zamonaviy talqinlari o‘rtasidagi farqlar muhokama qilinadi. O‘quvchilar musiqiy merosning asosiy xususiyatlarini aniqlash, yangicha talqinlarning badiiy imkoniyatlarini baholash va o‘z estetik pozitsiyasini dalillar bilan asoslashga o‘rganadilar. Milliy madaniy xotira xalqning tarixiy tajribasi, an‘analari, san‘ati, urf-odatlar va ma’naviy qadriyatlari haqidagi tasavvurlar majmuasidir. An‘anaviy musiqa ijrochiligi ushbu xotirani saqlash va yosh avlodga yetkazishning muhim vositalaridan biri hisoblanadi. Musiqiy asarlar orqali xalqning tarixiy hayoti, turmush tarzi, ijtimoiy munosabatlari va estetik qarashlari avlodlar xotirasida saqlanib qoladi. Yoshlarning milliy madaniy xotirasini shakllantirishda oilaviy va mahalliy musiqiy an‘analardan foydalanish muhim pedagogik ahamiyatga ega. Oila a‘zolari, mahalla faollari, mahalliy ijrochilar va san‘at ustalari bilan uchrashuvlar tashkil etish orqali o‘quvchilar musiqiy merosning jonli tashuvchilari bilan muloqot qilish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bunday muloqotlar milliy san‘at haqidagi bilimlarni hayotiy tajriba bilan boyitadi. Musiqiy merosni hujjatlashtirish, mahalliy ijrochilarning xotiralarini yozib olish, qadimiy kuy va qo‘shiqlarni o‘rganish, ularning ijro variantlarini saqlashga qaratilgan kichik tadqiqotlar yoshlarning madaniy merosni asrash borasidagi mas‘uliyatini kuchaytiradi. Bunday faoliyatda o‘quvchilar nafaqat tayyor musiqiy namunalarni o‘zlashtiradilar, balki milliy merosni saqlash va targ‘ib qilish jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadilar. U milliy san‘atning asosiy badiiy xususiyatlarini anglagan holda, ijodiy rivojlantirish, yangi avlodning estetik ehtiyojlari bilan uyg‘unlashtirish va zamonaviy madaniy muhitda davom ettirishni ham nazarda tutadi. Shu sababli yosh ijrochilarga an‘anaviy musiqa namunalarini chuqur o‘rganish bilan birga, ularni ijodiy talqin qilish, yangi musiqiy loyihalar yaratish va milliy ijrochilik an‘analarini zamonaviy shakllarda taqdim etish imkoniyatlarini yaratish lozim. An‘anaviy musiqa ijrochiligi vositasida olib boriladigan tarbiyaviy ishlarning natijalarini aniqlashda yoshlarning milliy qadriyatlarga munosabatini faqat nazariy bilimlar bilan o‘lchash yetarli emas. Bunda

ularning musiqiy merosni anglash darajasi, ijrochilik faoliyatidagi ishtiroki, mustaqil fikrlashi, ijodiy tashabbusi va milliy san’atga nisbatan mas’uliyatli munosabati ham e’tiborga olinishi kerak. Mazkur jarayonni baholashda quyidagi mezonlardan foydalanish mumkin: milliy musiqiy merosga oid bilim va tasavvurlarning shakllanganligi; an’anaviy musiqa namunalarini tinglash va badiiy tahlil qilish qobiliyati; ijrochilik faoliyatida ishtirok etish va o’zlashtirilgan ko’nikmalarni amaliy qo’llash darajasi; milliy qadriyatlarning madaniy ahamiyatini tushunish; jamoaviy ijro va ijodiy loyihalarda mas’uliyatli ishtirok etish. Baholash jarayonida kuzatish, suhbat, ijodiy topshiriqlar, musiqiy portfolio, amaliy ijro va refleksiv yozuvlardan foydalanish mumkin. Masalan, o’quvchilarga ma’lum bir xalq kuyining tarixiy va badiiy xususiyatlarini o’rganish, uning ijro variantlarini qiyoslash va o’z tahlilini taqdim etish topshirig’i beriladi. Ushbu topshiriq orqali ularning bilimlari, tahliliy fikrlashi va madaniy merosga munosabati haqida ma’lumot olish mumkin.

Shu bilan birga, ma’naviy-axloqiy tarbiya natijalarini qisqa muddatli o’zgarishlar bilan to’liq baholab bo’lmaydi. Yoshlarning milliy qadriyatlarga munosabati vaqt davomida shakllanadigan murakkab jarayon bo’lgani sababli, baholash muntazam kuzatish, turli faoliyat natijalarini qiyoslash va pedagogik tahlilga asoslanishi maqsadga muvofiq.

Xulosa

An’anaviy musiqa ijrochiligi yosh avlodni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalashning muhim pedagogik vositalaridan biri hisoblanadi. Xalq qo’shiqlari, maqom san’ati, an’anaviy cholg’u ijrochiligi, dostonchilik va ustoz-shogird an’analari xalqning ko’p asrlik ma’naviy tajribasini o’zida mujassam etib, yoshlarning milliy madaniyat haqidagi tasavvurlarini kengaytirish, estetik didini rivojlantirish va madaniy merosga nisbatan mas’uliyatli munosabatini shakllantirishga xizmat qiladi. An’anaviy musiqa ijrochiligining tarbiyaviy imkoniyatlari, avvalo, uning nazariy bilim, amaliy ijro, hissiy idrok va ijodiy faoliyatni birlashtira olishida namoyon bo’ladi. Musiqiy asarlarni tinglash va tahlil qilish, milliy cholg’ularda ijro etish, jamoaviy ansambllarda qatnashish, ustozlar bilan ijodiy muloqotga kirishish hamda musiqiy loyihalar yaratish yoshlarning ma’naviy-axloqiy va estetik rivojlanishi uchun zarur sharoitlarni yuzaga keltiradi. Zamonaviy ta’lim jarayonida an’anaviy musiqa ijrochiligini kompetensiyaga asoslangan, integrativ, loyiha va raqamli yondashuvlar bilan uyg’unlashtirish uning tarbiyaviy samaradorligini oshirish imkonini beradi. Bunda milliy musiqiy merosning tarixiy va badiiy xususiyatlarini saqlash, ijro an’analariga hurmat bilan munosabatda bo’lish va yoshlarning mustaqil ijodiy faoliyatini rag’batlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Umuman olganda, an’anaviy musiqa ijrochiligini ta’lim va tarbiya jarayoniga izchil tatbiq etish yoshlarning milliy madaniy merosni chuqur anglashiga, o’z xalqining san’atiga nisbatan hurmatini mustahkamlashiga hamda milliy qadriyatlarni zamonaviy madaniy muhitda davom ettirishga tayyor shaxs sifatida shakllanishiga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning II Xalqaro maqom san’ati anjumanining ochilish marosimidagi nutqi, 2024-yil 25-iyun
2. Fitrat, A. O‘zbek klassik musiqasi tarixi. - Toshkent: Fan, 1993.
3. Rajabiy, Yu. Shashmaqom. - Toshkent: G‘afur G‘ulom nomidagi Adabiyot va san’at nashriyoti, 1978.
4. Turdiyev, Sh. O‘zbek an’anaviy xonandaligida ustoz-shogird an’anasining badiiy-ijrochilik tamoyillari. -Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar jurnali, 2026, 8(5), 2252–2255.
5. Azizxonova, M., and E. Qobilova. "YoSHLARNI MUSIQIY MADANIYATI VA MA’NAVIYATNI SHAKLLANTIRISHDA MUSIQIY TARBIYANING AHAMIYATI." Oriental Art and Culture 3 (2022): 51-57.
6. Qobilova, E. "THE IMPORTANCE OF MUSIC TEACHING IN EDUCATION." QO ‘QON UNIVERSITY NEWSLETTER 12 (2024): 99-100.
7. Qobilova, E. "Musiqi o‘qitish metodikasi va maktab repertuari." Oquv qollanma, Fargona. “Fargona” nashriyoti (2020).
8. Qobilova, E. (2023). Forming a sense of internationality in students through the traditional music of Azerbaijan. International Bulletin of Applied Science and Technology, 3, 127-132.
9. E’zozxon, Q., Teshaboyeva, Z., & Ergasheva, S. D. (2024). HOZIRGI O ‘ZBEK HIKOYACHILIGINING YETAKCHI TAMOIYILLARI. University Research Base, 46-49.
10. Otto, M., & Thornton, J. (2024). TA’LIMDA MUSIQA O ‘QITISHNING AHAMIYATI. QO ‘QON UNIVERSITETI XABARNOMASI, 12, 99-100.
11. Qobilova, E., Xaydarova, I., & Gulnora, R. (2024). O ‘ZBEK XALQ AN’ANALARI-TARBIYA OMILI. SCIENTIFIC APPROACH TO THE MODERN EDUCATION SYSTEM, 3(26), 192-195.
12. Кобилова, Э. Б. "ФОРМИРОВАТЬ ДУХОВНОЕ МИРОВОЗЗРЕНИЕ ПОДРАСТАЮЩЕГО ПОКОЛЕНИЯ ЧЕРЕЗ ФОЛЬКЛОРА ЖАНРА." Oriental Art and Culture 3.1 (2022): 291-295.